

**Інструкція
щодо дій персоналу та студентів у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій.**

Правила поведінки і дії при виникненні НС техногенного характеру.

А.Радіаційна небезпека:

- При оголошенні радіаційної небезпеки не панікуйте, слухайте повідомлення.
- Попередьте сусідів по роботі.
- Уточніть час та місце збору для евакуації.
- Зменшіть проникнення радіаційних речовин в приміщення: щільно закрийте вікна та двері, щілини заклейте.
- Підготуйтеся до можливої евакуації: упакуйте у герметичні пакети та складіть у валізу документи, цінності та гроші, предмети першої необхідності, ліки, мінімум білизни та одягу, запас консервованих продуктів на 2-3 доби, питну воду. Підготуйте найпростіші засоби санітарної обробки (мильний розчин для обробки рук).
- Перед виходом з приміщення від'єднайте всі споживачі електричного струму від електромережі, вимкніть газ та воду.

Дії у випадку раптового виникнення радіаційної небезпеки:

- З одержанням повідомлення про радіаційну небезпеку негайно укрийтеся в приміщенні. Стіни дерев'яного будинку послаблюють іонізуюче випромінювання в 2 рази, цегляного - у 10 разів; заглиблені укриття (підвали): з покриттям із дерева у 7 разів, з покриттям із цегли або бетону у 40 - 100 разів.
- Уникайте паніки. Слухайте повідомлення органів влади з питань надзвичайних ситуацій.
- Зменшіть можливість проникнення радіаційних речовин в приміщення.
- Проведіть йодну профілактику. Йодистий калій вживати після їжі разом з чаєм, соком або водою 1 раз на день протягом 7 діб. Водно-спиртовий розчин йоду приймати після їжі 3 рази на день протягом 7 діб. Наносити на поверхню кінцівок рук настоянку йоду у вигляді сітки 1 раз на день протягом 7 діб.
- Уточніть місце початку евакуації.
- Швидко зберіть необхідні документи, цінності, ліки, продукти, запас питної води, найпростіші засоби санітарної обробки та інші необхідні вам речі у герметичну валізу.
- По можливості негайно залишіть зону радіоактивного забруднення.
- Перед виходом з приміщення вимкніть джерела електро-, водо- і газопостачання, візьміть підготовлені речі, одягніть (респіратор, ватно-марлеву пов'язку), верхній одяг (плащ, пальто, накидка), гумові чоботи.

- З прибуттям на нове місце перебування, проведіть дезактивацію засобів захисту, одягу, взуття та санітарну обробку шкіри на спеціально обладнаному пункті або ж самостійно (зняти верхній одяг, ставши спиною проти вітру, витрясти його; повісити одяг на перекладину, віником або щіткою змести з нього радіоактивний пил та вимити водою; обробити відкриті ділянки шкіри водою або розчином (типу ППП-8), який буде виданий кожному. Для обробки шкіри можна використовувати марлю чи просто рушники.

- Дізнайтеся у місцевих органів державної влади адреси організацій, що відповідають за надання допомоги потерпілому населенню.

Запам'ятайте!

- Використовуйте для харчування лише продукти, що зберігалися у зачинених приміщеннях, консервацію і не зазнали радіоактивного забруднення; не вживайте овочі, які росли на забрудненому ґрунті; не пийте молоко від корів, які пасуться на забруднених пасовиськах.

- Не пийте воду із відкритих джерел та із мереж водопостачання після офіційного оголошення радіаційної небезпеки, колодязі накрийте.

- Уникайте тривалого перебування на забрудненій території.

- У приміщеннях, щодня робіть вологе прибирання, бажано з використанням миючих засобів.

- У разі перебування на відкритій, забрудненій радіоактивними речовинами місцевості, обов'язково використовуйте засоби захисту: для захисту органів дихання - протигазом, респіратором, ватно-марлевою чи протипиловою пов'язкою, зволоженою марлевою пов'язкою, хустинкою або будь-якою частиною одягу; для захисту шкіри - спеціальним захисним одягом типу ОЗК, плащем з капшоном, накидкою, комбінезоном, гумовим взуттям і рукавицями.

Б.Хімічна небезпека.

Аварії (катастрофи) на підприємствах, транспорті та продуктопроводах можуть супроводжуватися викидом (виливом) в атмосферу і на прилеглу територію сильнодіючих отруйних речовин (СДОР), таких як хлор, аміак, азотна кислота, фосген, сірчаний ангідрид та інші. Це являє серйозну небезпеку для населення, заражене повітря уражає органи дихання, а також очі, шкіру та інші органи.

Дії у випадку загрози виникнення хімічної небезпеки:

- Сирени і переривчасті гудки підприємств - це сигнал "**Увага всім**". негайно ввімкніть приймач радіотрансляційної мережі, або телевізор. Уважно слухайте інформацію про надзвичайну ситуацію та порядок дій.

- При оголошенні хімічної небезпеки уникайте паніки.

- Попередьте сусідів по роботі.

- Виконайте заходи щодо зменшення проникнення отруйних речовин в квартиру (будинок): щільно закрийте вікна та двері, щілини заклейте.

- Уточніть місце збору для евакуації та час її початку. Підготуйтеся: упакуйте у герметичні пакети та складіть у валізу документи, цінності та гроші, предмети першої необхідності, ліки, мінімум білизни та одягу, запас консервованих продуктів на 2-3 доби.

- Перед виходом з приміщення вимкніть джерела електро-, водо- і газопостачання, візьміть підготовлені речі, одягніть засоби захисту.

Дії у випадку раптового виникнення хімічної небезпеки:

- Уникайте паніки. З одержанням повідомлення (по радіо або іншим засобам оповіщення) про викид (розлив) в атмосферу СДОР та про небезпеку хімічного зараження, виконайте передбачені заходи.

- Надягніть наявні засоби індивідуального захисту органів дихання та найпростіші засоби захисту шкіри.
- По можливості негайно залишіть зону хімічного забруднення.
- Якщо засобів індивідуального захисту немає і вийти із району аварії неможливо, залишайтеся у приміщенні і негайно та надійно герметизуйте приміщення! Зменшить можливість проникнення СДОР (парів, аерозолів) у приміщення: щільно закрийте вікна та двері, димоходи, вентиляційні люки, щілини в рамах вікон та дверей заклейте, вимкніть джерела газо-, електропостачання та загасіть вогонь у печах. чекайте повідомлень органів влади з питань надзвичайних ситуацій за допомогою засобів зв'язку.
- Знайте, що уражаюча дія конкретної СДОР на людину залежить від її концентрації у повітрі та тривалості, тому якщо немає можливості покинути небезпечну зону не панікуйте і продовжуйте вживати заходи безпеки.
- Швидко зберіть необхідні документи, цінності, ліки, продукти, запас питної води та інші необхідні речі у герметичну валізу та підготуйтеся до евакуації.
- Залишаючи приміщення вимкніть джерела електро-, водо- і газопостачання, візьміть підготовлені речі, одягніть засоби захисту.
- Виходьте із зони хімічного зараження в бік, перпендикулярний напрямку вітру та обходьте тунелі, яри, лощини - в низинах може бути висока концентрація СДОР.
- При підозрі на ураження СДОР уникайте будь-яких фізичних навантажень, необхідно пити велику кількість рідини (чай, молоко, сік, вода) та звернутися до медичного закладу.
- Вийшовши із зони зараження, зніміть верхній одяг, ретельно вимийте очі, ніс та рот, по можливості прийміть душ.
- З прибуттям на нове місце перебування, дізнайтеся у місцевих органів державної влади та місцевого самоврядування адреси організацій, що відповідають за надання допомоги потерпілому населенню.

Дії при розливі ртуті у приміщенні.

Якщо у приміщенні розбито ртутного градусника:

- відчиніть настіж усі вікна у приміщенні;
- залишіть забруднене приміщення, щільно зачиніть всі двері;
- захистіть органи дихання хоча б вологою марлевою пов'язкою;
- проінформуйте керівника про подію;
- вичистіть та промийте міцним, майже чорним розчином марганцівки підошви взуття, якщо ви наступили на ртуть.

Якщо ртуті розлито більше, ніж у градуснику

- зберігайте спокій, уникайте паніки;
- захистіть органи дихання хоча б вологою марлевою пов'язкою;
- відчиніть настіж усі вікна ;
- ізолюйте максимально забруднене приміщення, щільно зачиніть всі двері;
- проінформуйте керівника про подію;
- швидко зберіть документи, цінності, ліки, продукти та інші необхідні речі;
- вимкніть електрику та газ;

Якщо ви виявили або побачили кульки ртуті в будь-якому іншому місці, будь ласка, негайно сповістіть про це місцеві органи з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення або поліцію, тел..101, 102.

Правила поведінки населення при виникненні НС природного характеру.

Землетруси

Землетруси – підземні поштовхи і коливання земної поверхні, що виникають внаслідок раптових зміщень і розривів у земній корі або верхній частині мантії Землі, які передаються на великі відстані у вигляді пружних коливань.

Землетруси завжди викликали у різних людей розлад психіки, що проявлялися у не правильній поведінці. Слідом за гострою руховою реакцією часто настає депресивний стан із загальною руховою загальмованістю. Унаслідок цього, як показує статистика, більша частина отриманих травм серед населення пояснюється несвідомими діями потерпілих, обумовленими панічним станом і страхом.

Попередити землетрус неможливо, але у випадку оповіщення про загрозу землетрусу чи появи його ознак слід діяти **швидко, але спокійно, впевнено і без паніки.**

При завчасному попередженні про загрозу землетрусу, перш ніж залишити приміщення, необхідно вимкнути нагрівальні пристрої і газ, після цього взяти необхідні речі, невеликий запас продуктів харчування, медикаменти, документи і вийти у безпечне місце (на вулицю) передбачене планом евакуації.

На вулиці слід якомога швидше відійти від будівель і споруд у напрямку площ, широких вулиць, скверів, спортивних майданчиків, незабудованих ділянок, суворо дотримуючись встановленого громадського порядку.

Якщо землетрус почався раптово, коли зібратися і вийти з квартири (будинку) виявляється неможливим, необхідно зайняти місце (встати) у дверному чи віконному прорізі; тільки стихнуть перші поштовхи землетрусу швидко вийти на вулицю.

У подальшому необхідно діяти у відповідності з обстановкою, що склалася, виконувати всі розпорядження органів управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення.

Ураган (смерч, гроза, злива)

З отриманням **штормового попередження** негайно слід удатися до проведення запобіжних робіт:

- зміцнити не досить тривкі конструкції, зачинити двері, приміщення на горищі, слухові вікна, вентиляційні отвори;
- великі вікна і вітрини необхідно оббити дошками, шибки заклеїти смужками паперу або тканини, а якщо можливо, вийняти;
- двері і вікна з підвітряної сторони залишити відкритими, щоб урівноважити внутрішній тиск у будівлі;
- з дахів, балконів, лоджій прибрати предмети, які при падінні можуть заподіяти людям травмувань.
- якщо є можливість і необхідність, треба вимкнути комунальні енергетичні мережі, відкрити допоміжні люки для пропускання води.

З легких споруд людей перевести у більш міцні будівлі або укрити в захисних спорудах ЦЗ.

- припинити зовнішні роботи. Запаситися електричними ліхтарями, гасовими лампами, свічками. Доцільно створити запаси води на 2 - 3 доби, підготувати похідні плити, гасівки, примуси;

- не забувати запаситися продуктами харчування, медикаментами особливо перев'язочними матеріалами, *радіоприймачі і телевізори тримати постійно ввімкненими.*

Знаходячись у будинку, слід стерегтися поранень осколками скла, що розлітається. Для цього треба відійти від вікон і встати впритул до простінка. Можна використовувати також міцні меблі. Найбільш безпечним місцем є сховища ЦЗ, підвали або внутрішні приміщення перших поверхів цегляних і кам'яних будинків.

Не можна виходити на вулицю одразу ж після послаблення вітру, тому що через кілька хвилин порив може повторитися. Якщо це всетаки необхідно, треба триматися подалі від будівель і споруд, високих парканів, стовпів, дерев, щогл, опор, проводів.

Пожежі.

У разі виявлення пожежі (ознак горіння) необхідно:

- * оповістити керівника (чергового), персонал та студентів про пожежу;
- * негайно повідомити про це телефоном пожежну охорону (тел. 101), при цьому необхідно назвати адресу об'єкта, вказати кількість поверхів будівлі, місце виникнення пожежі, обстановку на пожежі, наявність людей, а також повідомити своє прізвище;
- * вжити (за можливістю) заходів до евакуації людей, гасіння (локалізації) пожежі та збереження матеріальних цінностей;
- * у разі необхідності викликати інші аварійно-рятувальні служби (медичну, газорятувальну тощо).
- * організувати зустріч підрозділів пожежної охорони, надати їм допомогу у виборі найкоротшого шляху для під'їзду до осередку пожежі та в установці на водні джерела;

Дії персоналу та студентів за сигналами оповіщення при можливих терористичних актах.

У випадку проявлення будь якої форми тероризму, необхідно негайно сповістити МВС по тел. **102**, СБУ- тел. **298-66-22, 261-61-43**, ДСНС тел. **101**.

Дії керівників структурних підрозділів (декани факультетів, завідувачі кафедр, відділів, служб, комендантів учбових корпусів, завідувачів гуртожитків) у разі виникнення проявів тероризму:

У режимі повсякденної діяльності:

- вивчення нормативних актів по боротьбі з тероризмом;
- розробка інструкцій по діях у разі виникнення проявів тероризму;
- проведення інструктивних занять з персоналом та студентами по діях у разі виникнення проявів тероризму;
- організація і дотримання перепускного режиму в учбові корпусу, кафедри та гуртожитки;
- встановлення ґрат на вікна першого поверху учбових корпусів, кафедр та гуртожитків, зміцнення та замкнення вхідних дверей на горище та підвали надійними замками та періодична перевірка їх справності;
- інструктаж чергової служби учбових корпусів, кафедр та гуртожитків по діях у разі виявлення проявів тероризму;
- проведення практичних тренувань з персоналом та студентами по евакуації при отриманні інформації про закладання вибухового пристрою, виявленні підозрілих предметів та поштових відправлень;
- постійне вивчення інформації про події терористичної діяльності, які вже сталися і можуть статися та доведення інформації до персоналу та студентів;
- зобов'язати весь персонал прибуваючий на свої робочі місця проводити огляд на предмет виявлення підозрілих предметів;
- попереджувати, виявляти та впливати на факти недисциплінованої поведінки персоналу та студентів, втягнення їх до різноманітних

угруповань та сект.

-періодичне заслуховування керівників структурних підрозділів по прийнятих заходах в боротьбі з тероризмом.

При виникненні прояву тероризму.

При отриманні інформації про прояв тероризму (закладання вибухового пристрою, захоплення заручників, отримання підозрілих поштових відправлень і т.п.) необхідно:

-негайно доповісти своєму безпосередньому керівнику, ректору, проректору, а при їх відсутності оповістити про подію по тел..ДСНС -**101**, поліція - **102**, СБУ- **298-66-22,261-61-43**;

-прийняти заходи по евакуації персоналу та студентів з місця події у безпечне місце, передбачене Планом евакуації учбового корпусу, кафедри, гуртожитку;

-не допустити паніки та толоки під час проведення заходів по евакуації;

-заборонити доступ до місця події;

-зустріти підрозділ по боротьбі з тероризмом, показати місце події;

Кожний громадянин, який виявив, був свідком підготовки терористичного акту, знав про його здійснення зобов'язаний негайно доповісти своєму керівникові про подію або зателефонувати по тел..101, 102, 298-66-22, 261-61-43.

Дії персоналу та студентів у разі виникнення проявів тероризму:

А. При загрозі проведення терористичних актів:

-не піддаватися паніці та не панікувати самому;

-заспокоїтися та зібратися з думками;

-діяти помірковано та виважено;

-прибрати з балконів легкозаймисті матеріали;

-закрити двері на балкони та вікна, закрити штори на вікнах (це збереже від осколків скла);

-підготувати бинти, йод, вату та інші необхідні медичні засоби для надання першої допомоги;

-створити необхідний запас харчів та питної води;

-уникати місць масового скупчення людей;

-відправити (бажано) дітей, осіб похилого віку на дачу, у село, до іншого більш безпечного місця (населеного пункту) до родичів або знайомих;

-обмежити (по можливості) користування громадським транспортом;

-домовитися з сусідами про взаємодопомогу у разі необхідності;

-підготуватися до екстреної евакуації (скласти в сумку документи, коштовності, гроші, продукти харчування, які швидко не псуються та питну воду);

-допомогти хворим і людям похилого віку підготуватися до евакуації;

- тримати постійно увімкнену радіоточку, телевізор, радіоприймач, телефон для прослуховування повідомлень;
- тримати у доступному місці перелік телефонів чергових служб ДСНС, МВС, СБУ – **101, 102, 298-66-22, 261-61-43** для передачі про загрозу проведення терористичного акту.

Б.При виявленні підозрілого предмету.

Терористи намагаються розмістити вибухові пристрої у найбільш уразливих місцях, де зможуть завдати найбільшої шкоди населенню.

До таких місць, як правило, належать:

- автомобілі;
- входи, внутрішні двори, підсобні приміщення адміністративних і житлових будинків, складських приміщень;
- урни для сміття, інженерні комунікації в місцях масового перебування людей (фестивалі, ярмарки, базари, супермаркети, підземні переходи тощо);
- громадський транспорт (вагони тролейбусів, автобусів, трамваїв, поїздів тощо);
- об'єкти підвищеної небезпеки, тощо.

Для камуфляжу вибухових пристроїв можуть бути використані звичайні побутові предмети: портфелі, валізи, сумки, пакунки, пакети, згортки, мішки, ящики, коробки, іграшки, зовнішній вигляд яких може приховувати їх справжнє призначення.

Ознаками підозрілих предметів, які можуть бути вибуховими пристроями можуть бути:

- наявність дротів, малої антени, скочу;
- наявність підозрілих звуків (цокання годинника, клацання), джерел електроживлення (батарежок, акумуляторів тощо) або розтяжок дроту (шпагату, мотузки);
- незвичне розміщення предмету, а також не властивий специфічний запах;
- залишення речей незнайомої людини для збереження;
- тривале перебування без догляду різних побутових предметів.
- предмети, що знаходяться в не призначених для цього місцях (наприклад, велика дитяча іграшка біля вхідних дверей);
- предмети з прикріпленими до них мобільними телефонами, радіостанціями, акумуляторами.

Слід пам'ятати, що вибухова речовина може бути різноманітного виду та мати різні властивості, що, у свою чергу, надає можливість замаскувати вибуховий пристрій навіть у поштовому конверті.

З метою попередження вибуху та встановлення наявності вибухового пристрою необхідно:

- не приймати від сторонніх осіб подарунків, квітів, поштових посилок;
- користуючись громадським транспортом, не погоджуватись на пропозиції супроводжувати речі невідомої особи (у тому числі провідників, стюардів, контролерів);
- не залишати без уваги річ, яка не повинна тут перебувати;

-опитати осіб, які постійно там перебувають, щоб виявити власника, або особу, яка цю річ залишила;
-у разі, якщо власник не виявлений, негайно повідомити про знахідку чергову службу корпусу, гуртожитку, а при їх відсутності ДСНС, МВС, СБУ тел..**101, 102, 298-66-22,261-61-43.**

При виявленні будь-де підозрілого предмету необхідно:

- не вчиняти ніяких дій (не чіпати, не відкривати та не переміщувати його);
- зафіксувати час його виявлення;
- не використовувати мобільні телефони та засоби радіозв'язку;
- домогтися щоб люди і ви самі, відійшли на безпечну відстань;
- повідомити про знахідку тел..**101, 102.298-66-22, 261-61-43.**
- дочекатися прибуття оперативно-слідчої групи МВС,СБУДСНС та вказати їм місце знаходження підозрілого предмету.

Безпечними відстанями слід вважати наступні рекомендовані зони та оточення:

Підозрілий предмет (знахідка), вибуховий пристрій або боеприпаси	Зона евакуації та оточення
Граната РГД-5	Не менше 50 м
Граната Ф-1	Не менше 300 м
Тротилова шашка вагою 200 г	50 м
Тротилова шашка вагою 400 г	75 м
Пивна банка начинена вибухівкою, 0.33 л	60 м
Міна МОН-50	75 м
Валіза (кейс) начинений вибухівкою	230 м
Дорожня валіза (чемодан) начинений вибухівкою	350 м
Автомобіль типу «Жигулі»	500 м
Автомобіль типу «Волга»	600 м
Мікроавтобус	900 м
Вантажний автомобіль (фургон)	1250 м

При отриманні анонімного повідомлення про замінування.

При отриманні телефоном анонімного повідомлення про замінування необхідно:

1. Встановити контакт з невідомою особою, яка повідомила телефоном про замінування, та намагатися при цьому:

- встановити мотив особи щодо замінування;
- усвідомити, які вимоги висловлює особа;
- спробувати відмовити особу виконувати свій задум;
- умовити особу передзвонити, посилаючись на поганий зв'язок (погано чую, не зрозумів, повторіть я запишу).

2. Під час телефонної розмови спробувати визначити звідки особа телефонує, Для цього:

- при наявності на телефонному апараті автоматичного визначника номеру (АВН) записати номер телефону, з якого телефонує невідома особа;
- при відсутності визначника номеру та після завершення розмови з особою не класти слухавку та телефонний апарат, щоб на АТС не втрачався напрямок з'єднання.

З іншого телефонного апарату негайно зателефонувати оператору зв'язку, що обслуговує телефонну лінію, пояснити, що склалося та запропонувати йому негайно встановити номер телефону та адресу, з якої телефонувала особа.

3. Після завершення розмови з невідомою особою негайно записати:

- точний час телефонного дзвінка особи;
- отриману інформацію;
- ймовірну стать особи;
- інтонацію та тембр голосу особи;
- ймовірний вік особи;
- наявність дефектів мови;
- наявність звукового (шумового) фону супроводу телефонної розмови.

4. Не повідомляйте про загрозу нікому, крім тих осіб, кому про це необхідно знати (ректор або особа, яка виконує його обов'язки, перший проректор, керівник цивільного захисту), щоб не викликати паніку та виключити непрофесійні дії інших осіб.

У разі отримання сигналу про евакуацію.

Якщо ви знаходитесь на своєму робочому місці, послідовно виконуйте наступні дії у такому порядку:

- без зайвого поспіху, паніки та істерики приборіть службові документи у місця їх постійного зберігання, візьміть з собою особисті речі;
- закрийте вікна, виключіть електроживлення оргтехники, електроприладів, освітлення, закрийте двері на ключ, ключ залишіть у замку;
- покиньте приміщення, рухайтесь маршрутами, вказаними на схемі евакуації;

- відійдіть від будови і виконуйте команди персоналу, який здійснює організацію та проведення евакуації;
- повертатися у покинуте приміщення можна тільки після дозволу відповідальних осіб.

5. негайно повідомити свого керівника про отриману інформацію та іншу інформацію, яку вдалося встановити під час розмови.

6. Про отримання анонімного повідомлення по команді керівника, а при його відсутності самому повідомити телефоном МВС, ДСНС, СБУ тел. **101, 102, 298-66-22, 261-61-43.**

В. При захопленні у заручники.

При захопленні у заручники:

- попри всі страхи необхідно зрозуміти, чого хочуть терористи, визначити для себе, хто з них найнебезпечніший (нервовий, рішучий, агресивний);
- виконуйте всі вказівки ватажка та не надумайте зухвало дивитися йому у вічі - це завжди сигнал до агресії;
- не вдавайтесь до дій, що можуть привернути увагу терористів;
- не реагуйте на провокаційну чи зухвалу поведінку терористів, продовжуйте спокійно сидіти, не задаючи питань;
- перш ніж пересунути сумочку, запитуйте дозволу;
- віддайте особисті речі, яких вимагають терористи;
- сховайте, по можливості, документи та матеріали, що можуть вас скомпрометувати;
- не впадайте в паніку, краще подумайте, як знайти вихід з цього становища;
- не апелюйте до совісті терористів. Це майже завжди марно. Вони виконуватимуть те, що задумали, та, щоб перекричати голос совісті, можуть йти на жорсткі й неадекватні дії;
- не підвищуйте голос і не жестикулюйте, навіть якщо у вас виникає бажання попередити про щось своїх знайомих або родичів, які поруч з вами;
- при стрілянині лягайте на підлогу або сховайтеся за сидінням, але нікуди не біжіть, у подібній ситуації місця біля вікна служать кращою схованкою, ніж місця в проході; іноді трапляється нагода врятуватися, знаходячись на місцях біля виходів;
- якщо хтось поранений і йому потрібна допомога, а ви можете її надати, попросіть підійти старшого і зверніться до нього з такими словами: "Ви можете зберегти одне життя. Це колись вам зарахується. Я можу надати допомогу людині та завжди замовлю за вас слово. Будьте розсудливі! Дозвольте мені допомогти нещасному, інакше ми його загубимо". Треба говорити спокійно і дивитися прямо у вічі злочинцю. Нічого не починайте робити, доки не одержите дозволу. Не наполягайте на своєму;
- якщо вдасться симулювати симптоми хвороби, з'являється можливість звільнитися в результаті переговорів: часто в ході переговорів терористи звільняють жінок, дітей, літніх і хворих людей;
- намагайтеся уникати контактів із терористами, якщо вони жадають від вас співучасті у тих чи інших діях. Наприклад, зв'язати когось, піддати катуванню та інше. Вам не завадить у цьому випадку втратити свідомість, продемонструвати свій переляк та безсилля, послатися на слабкість. Усі інші вимоги терористів треба виконувати беззаперечно і точно.
- якщо ви зрозумієте, що терорист блефує і в руках у нього муляж, не перевіряйте цього! Помилка може коштувати вам життя;
- якщо поблизу стався вибух, не поспішайте покинути приміщення. Вас можуть прийняти за злочинця, і ви мимоволі станете мішенню для групи захоплення;
- намагайтеся запам'ятати все, що бачите та чуєте під час акту тероризму: імена, прізвиська, хто з терористів що робив і як поведився, їх

зовнішній вигляд, ступінь їхньої реальної агресивності.

Почувши про початок антитерористичної операції (стрільба, вибухи), необхідно:

- лягти на підлогу обличчям вниз, поклавши руки долонями на потилицю;
- чітко виконувати команди співробітників антитерористичного підрозділу уникаючи різких рухів.

Г. При загрозі масових заворушень.

При загрозі масових заворушень необхідно:

- зберігати спокій та розсудливість;
- при знаходженні на вулиці негайно залишити місце масового скупчення людей, уникати агресивно налаштованих людей;
- якщо ви опинились у натовпі, не намагайтесь вийти з нього, рухайтесь у тому ж напрямку, що й натовп;
- руки зігніть у ліктях на рівні грудей та розсуньте їх, звільняючи від тиску грудну клітину;
- не тримайте руки у кишенях;

Головне в натовпі - не впасти. Якщо вас збили з ніг і ви впали на землю, спробуйте згорнутися клубком і захистити голову руками, прикриваючи потилицю. При будь-якій можливості треба спробувати встати;

- якщо натиск натовпу набрав загрозливого характеру, негайно покиньте будь-яку ношу та позбавтесь від сумок на довгому ремні і шарфу;
- не піддавайтесь на провокації;
- при знаходженні вдома(в гуртожитку) надійно закрити двері, не виходити на балкон і не наближатися до вікон;
- не залишати приміщення без нагальної потреби.

Д. При виявленні підозрілого поштового відправлення.

Останнім часом почастишали випадки проведення терористичних актів з використанням поштового каналу шляхом розсилки:

- бандеролей і посилок із вибуховими пристроями, що спрацьовують і вибухають під час їх розкриття;
- листів, бандеролей і посилок тощо, оброблених збудниками небезпечних інфекційних захворювань.

Ознаками підозрілого поштового відправлення для проведення терористичного акту можуть бути:

- відсутність на поштовому відправленні зворотної адреси відправника;
- наявність на поштовому відправленні адреси незнайомого відправника, надпису «особисто» або «конфіденційно», «відкривати тут», відсутність адреси отримувача;
- незвична вага, яка не відповідає розміру поштового відправлення;
- сліди розкриття поштового відправлення (листів, пакетів, бандеролей та посилок);
- наявність підозрілих вкладень у поштові відправлення (мікроскопічних вкладень, порошків, потемніння паперу від хімічної обробки тощо);
- присутність у поштовому відправленні дротів або сипучих матеріалів;
- специфічний запах, не властивий для поштового відправлення;
- інші ознаки, які не властиві поштовому відправленню і викликають підозру.

При виявленні підозрілого поштового відправлення необхідно:

- припинити будь-які дії з його відкриття;
- підозріле поштове відправлення ізолювати в поліетиленовий пакет і перев'язати скотчем;
- ні в якому разі не пробувати підозрілу речовину на смак;
- негайно ретельно обробити руки миючими засобами;
- вийти самому та вивести інших присутніх з приміщень, де знаходиться підозріле поштове відправлення;
- негайно доповісти про виявлене підозріле поштове відправлення своєму керівнику, а при його відсутності в чергові служби МВС, ДСНС, СБУ, тел..

101, 102. 298-66-22, 261-61-43 та в

штаб цивільного захисту тел..276-87-77.

- дочекатися прибуття їх представників і вказати де знаходиться підозріле поштове відправлення.

Дії персоналу та студентів за сигналами оповіщення в особливий період.

В особливий період (загроза ведення бойових дій, ведення бойових дій) з метою привернення уваги населення до обстановки, яка склалася доводиться сигнал оповіщення «УВАГА ВСІМ» шляхом вмикання електричних сирен, які дублюються протяжними гудками інших звукових пристроїв та транспортних засобів.

Після цього в мовному режимі передається сигнал через засоби масової інформації (радіо, телебачення тощо) «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА» та порядок дій за цим сигналом.

З моменту подачі сигналу для вжиття заходів захисту може бути декілька хвилин.

Почувши сигнал необхідно:

- а) перебуваючи вдома (в гуртожитку, учбовому корпусі):
- ввімкнути приймач радіотрансляційної мережі, телевізор, радіоприймач і уважно прослухати інформацію (на кафедрі, чергова служба корпусів, гуртожитків);
 - при можливості попередити сусідів і одиноких людей, що мешкають поруч;
 - закрити вікна, вимкнути всі електричні та інші нагрівальні прилади, газ, вимкнути світло;
 - швидко одягнутися (одягнути дітей, перевірити наявність в кишені одягу записок на яких зазначено – прізвище, ім'я, по-батькові, адреса, вік, номер домашнього телефону);
 - взяти завчасно підготовлений запас продуктів, води, документи, ліхтарик та найкоротшим шляхом прямувати до захисної споруди (в університеті до підвальних приміщень учбових корпусів та гуртожитків);

Категорично забороняється після сигналу «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА» залишатися в будинках, адже внаслідок вибуху вони будуть руйнуватися від впливу ударної хвилі.

- зайняти місце у захисній споруді та виконувати вимоги коменданта споруди;
- уважно слідкувати за розпорядженнями та сигналами оповіщення.

б) перебуваючи на роботі (на заняттях):

- виконати заходи, передбачені на цей випадок Планом дій та інструкцією, діяти у відповідності до вказівок керівника (підрозділу, кафедри, відділу, гуртожитку);
- швидко, без паніки зайняти місце в захисній споруді (підвальному приміщенні учбового корпусу, гуртожитку) відповідно до розрахунку;
- виконувати вказівки керівника по поведінці в захисній споруді;
- не залишати захисну споруду до отримання команди «ВІДБІЙ ПОВІТРЯНОЇ ТРИВОГИ»

в) перебуваючи у громадському місці:

- вислухати вказівки адміністрації громадського місця та діяти у відповідності з ним.

В будь якого випадку не допускати паніки і зайняти місце в найближчій захисній споруді (підвал і т.п.).

При отриманні сигналу «ВІДБІЙ ПОВІТРЯНОЇ ТРИВОГИ»:

- усім повернутись до місць роботи, занять або проживання;
- бути готовими до можливого повторного нападу противника;
- завжди майте при собі засоби індивідуального захисту.

При загрозі бойових дій:

- закрити штори або жалюзі (заклейте вікна паперовими смужками) для зменшення ураження розбитим склом;
- перекрити газ, воду та вимкнути світло;
- взяти документи та предмети першої необхідності, медичну аптечку та продукти харчування і воду (на добу);
- залишити приміщення та зайняти своє місце у захисній споруді (підвалі);
- виконувати всі розпорядження (вказівки) коменданта захисної споруди;
- не залишати безпечне місце без дозволу.

При загрозі ураження стрілецькою зброєю:

- закрити штори або жалюзі (заклейте вікна паперовими смужками) для зменшення ураження розбитим склом;
- перекрити газ, воду та вимкнути світло;
- зайняти місце на підлозі в приміщенні, яке не має вікон (кладова, ванна кімната, прихожа і т.п.);
- по можливості попередити про небезпеку близьких, знайомих, сусідів;
- не залишати приміщення без нагальної потреби до отримання інформації про відсутність загрози.

При вибуху боєприпасів (снаряди, міни, гранати і т.п.):

- при отриманні інформації про можливість такого (при польоті снаряд, міна видають специфічний звук схожий на свист, граната не розривається відразу після падіння-її можна побачити) негайно впасти на підлогу, або за будь яке укриття, заклавши голову руками;
- після вибуху уважно оглянутися довкола та визначити наявність загрози подальших руйнувань стін, перекриття, а також кому необхідна допомога;
- за можливості спокійно, не панікуючи залишити небезпечне місце, а при неможливості цього знайти на місці укриття;
- перебуваючи під завалом подавати голосові сигнали, проявляючи меншу активність і берегти сили, зберігаючи які, можна протриматися до 3 –х діб;
- виконувати усі вказівки пошуковців і рятувальників.

У разі виявлення боєприпасів (авіаційні бомби, снаряди, міни, гранати, патрони) або речей, за зовнішніми ознаками схожих на боєприпаси, необхідно:

- негайно припинити всі роботи в районі виявлення вибухонебезпечних предметів (далі ВВП);
- по можливості попередити про підозрілий предмет осіб, які знаходяться поряд;
- вивести (відвести) на максимальну відстань усіх людей (не менше 100 метрів), які знаходились поблизу, намагаючись рухатись назад по своїх слідах;
- позначити місце перебування предмета, а по можливості, огородити його (для огорожі можна використовувати різні підручні матеріали: дошки, жердини, гілки, мотузки, шматки матерії тощо);
- негайно повідомити про знахідку в місцеві органи виконавчої влади, у ДСНС та в МВС (повідомлення робити не поспішаючи, чітко, із зазначенням точної адреси (орієнтирів) місця знаходження ВВП), тел..**101, 102. 298-66-22, 261-61-43**
- очікувати на безпечній відстані від місця знаходження ВВП або предмета схожого на нього, представників органів місцевої влади, ДСНС, МВС, при цьому здійснюючи заходи щодо недопущення до небезпечної зони інших людей.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ! В будь-якій ситуації треба зберігати спокій, не піддаватися паніці, вірити в свої сили і знання, безвихідних ситуацій не буває треба тільки вміти знайти вихід.

Керівник служби ЦЗ ЛНМУ

В.П.Єфімов.

